

ВСГО «Асоціація
ветеранів спорту України»
www.avsu.org.ua

№ 4 (16) квітень

СПОРТ ВETERANІВ УКРАЇНИ

Шановні ветерани фізичної культури і спорту!

*З глибокою повагою вітаю вас, родину і друзів зі Світлим святом
всього людства, Божественним Великоднем!*

*Бажаю міцного здоров'я, миру, добробуту, любові і родинного щастя.
Христос воскрес!*

Президент АВСУ Віктор ТКАЧЕНКО

*Христос
воскресе!*

**Відбулася
II Конференція
АВСУ**

Стор. 2

Андрій ПОДКОВИРОВ:
**«Коли Волков разом із сиреною
закинув диво-м'яч, суперники
не сперечалися»**

Стор. 4-5

ОФІЦІЙНО

У суперечках народжується істина

11 квітня 2014 року відбулася чергова, тобто II Конференція Асоціації ветеранів спорту України. Як і всі попередні зібрання, вона пройшла цікаво, викликала великі дискусії та навіть невдоволення певних делегатів стосовно окремих моментів.

На Конференції делегати вперше побачили нового заступника Міністра молоді та спорту Олену ПІДГРУШНУ

Але про все по-порядку. У запропонованій президії Конференції делегати вперше побачили нового заступника Міністра молоді та спорту України, олімпійську чемпіонку Сочі в біатлонній естафеті Олену Підгрушну. Наскільки зрозуміло, саме вона відтепер має опікуватися тематикою розвитку ветеранського спорту у нашій країні. Натомість, був присутній уже Добре знайомий ветеранам спорту керівник Секретаріату НОК України Юрій Тамм.

Несподіванки почалися від першого пункту порядку денного. Генеральний секретар АВСУ Петро Василевський подав заяву на звільнення, побажавши більше уваги приділяти праці у Федерації настільного тенісу. На його місце одногосно була об-

рана активістка ветеранського руху, відома спортсменка Валентина Крепкіна.

Змін торкнувся і склад керівного органу — президії. Президент АВСУ Віктор Ткаченко дав негативну характеристику діям свого заступника Олега Крайнюка, якого досі всі вважали особою діловою і активною. Були спроби його реабілітувати і, навпаки, знеславити. Та в підсумку, після коротких перемовин із залом, Олег Крайнюк таки був звільнений. На його місце обрали Юрія Литвиненка, який до того часу був знайомий, як активіст Федерації веслування на байдарках і каное. Позбавилися повноважень й деякі інші особи, члени Виконкому Асоціації.

Не дивлячись на скрутні часи, була подана ідея провести у

жовтні цього року Перший конгрес ветеранів спорту України із запрошенням представників кількох країн. Конференція підтримала звернення до НОК України, Міністерства, НУФВС та спортивних товариств щодо надання допомоги у цьому заході.

Перший проректор НУФВС, професор Мирослав Дутчак, який був присутній на Конференції, палко підтримав цю ідею і висловив сподівання, що вона підштовхне спортивну громадськість до активних дій щодо скликання Четвертого республіканського Конгресу, який через нагальні проблеми відкладається.

Далі було затверджено склад організаційного комітету з підготовки цього заходу. Основу склали відомі фахівці фізкультурно-спортивного руху, активісти Асоціації. Згідно з планом, засідання оргкомітету проходять щомісяця. Вони визначатимуть ступінь послідовності й вирішення різних питань.

Велику дискусію викликала Програма Асоціації на 2014-2018 рр., з якою виступив перший віце-президент АВСУ Віталій Ігнатенко. Дехто побачив у цьому документі відтінки старих часів, коли за гучними загальними фразами «поліпшити», «сприяти», «забезпечити», «підвищити» насправді приховані ознаки бездіяльності. Виступаючи зажадали, щоб основний документ дій на найближчі чотири роки був наповнений конкретними справами, які легко визначити і проконтролювати. Звичайно, при цьому не слід мріяти про захмарні висоти, які ветерани здолати просто не в силах.

Варто зауважити, що численні і гучні, без дотримання регламенту, дебати з цього питання перекреслили плани головної надати слово ряду делегатів, котрі заздалегідь записалися до виступу. Проте обговорення Програми — справи таки дуже важлива. Тому до цього всі поставилися з повним розумінням...

Ветеранам було про що посперечатися

Анатолій ВОЛОШИН

КОНФЕРЕНЦІЯ АВСУ

РІШЕННЯ № 1.1

На підставі заяви Василевського П.А. від 12 січня 2014 року щодо звільнення з посади генерального секретаря Асоціації ветеранів спорту України та відповідно до статей 5.3.2., 5.5., 5.5.2.4., Статуту АВСУ і рішення Виконкому АВСУ від 07 березня 2014 року №1,

Конференція вирішила:

Звільнити Василевського П.А. з посади генерального секретаря Асоціації ветеранів спорту України.

РІШЕННЯ № 1.2

Відповідно до ст. 5.3.2. , 5.6.1.11 Статуту АВСУ, рішення Виконкому АВСУ від 07.03.2014 та за пропозицією президента АВСУ Ткаченка В.В.,

Конференція вирішила:

Обрати Крепкіну В.М. — майстра спорту, багаторазову чемпіонку та призерку Європи, світу, Європейських та Всесвітніх ігор майстрів (ветеранів) — генеральним секретарем Асоціації ветеранів спорту України.

РІШЕННЯ № 1.3

Заслухавши інформацію президента АВСУ Ткаченка В.В. та відповідно до ст. 5.3.2, 5.6.1.11 Статуту АВСУ,

Конференція вирішила:

Звільнити Крайнюка О.Б. від обов'язків віце-президента Асоціації ветеранів спорту України.

РІШЕННЯ № 1.4

Заслухавши пропозицію президента АВСУ Ткаченка В.В. щодо обрання віце-президента Асоціації ветеранів спорту України Литвиненка Ю.П. та на підставі до ст. 5.3.2, 5.6.1.11 Статуту АВСУ,

Конференція вирішила:

Обрати віце-президентом Асоціації ветеранів спорту України майстра спорту, экс-президента Федерації з веслування на байдарках і каное України, заступника голови Ради ветеранів фізичної культури і спорту України Литвиненка Юрія Петровича.

РІШЕННЯ № 1.5

Заслухавши інформацію президента АВСУ Ткаченка В.В. щодо внесення змін до складу Виконкому Асоціації ветеранів спорту України, на підставі до ст. 5.5, 5.6.1.11 Статуту АВСУ та рішення Виконкому АВСУ від 11.04.2014 року,

Конференція вирішила:

Вивести зі складу членів Виконкому Асоціації ветеранів спорту України Бялковського Я.Є., Василевського П.А., Волобуєва М.М., Крайнюка О.Б., Сенюка Ю.В. за власним бажанням.

Обрати до складу Виконкому Асоціації ветеранів спорту України: Крепкіну Валентину Миколаївну — мс, багаторазову чемпіонку Європи, світу, Європейських та Всесвітніх ігор, генерального секретаря АВСУ; Некрасова Віталія Васильовича — зту, голову Ради ветеранів фізичної культури і спорту м. Києва; Міляна Володимира Петровича — мс, президента Львівської обласної Асоціації ветеранів спорту; Литвиненка Юрія Петровича — мс, экс-президента Федерації з веслування на байдарках і каное України, заступника голови Ради ветеранів фізичної культури і спорту при Мінмолодьспорту та голови Ради ветеранів фізичної культури і спорту при Мінмолодьспорту та НОК України; Шапаренка Олександра Максимовича — змс, дворазового чемпіона Олімпійських ігор з веслування на байдарках і каное.

Доручити Виконкому АВСУ в установленому порядку визначити та здійснити розподіл функціональних обов'язків серед обраних членів Виконкому.

РІШЕННЯ № 2

Відповідно до ст.4.2.13 Статуту АВСУ та з метою подальшого розвитку ветеранського спортивного руху, спорту ветеранів та здорового способу життя,

Конференція вирішила:

Затвердити організаційний комітет (далі — Оргкомітет) та План підготовки до проведення I Конгресу ветеранів спорту України. Дозволити Ткаченку В.В. при необхідності вносити зміни до складу Оргкомітету.

Просити Міністерство молоді та спорту України, НОК України, НУФВСУ, фізкультурно-спортивні товариства, федерації та асоціації з видів спорту країни надати підтримку та взяти участь у проведенні I Конгресу ветеранів спорту України.

Виконкому, Оргкомітету та членам АВСУ здійснити практичні заходи, спрямовані на підготовку та проведення I Конгресу ветеранів спорту України.

Контроль за виконанням цього рішення покласти на Виконком АВСУ.

БАСКЕТБОЛ

Лауреати змагань отримали заслужені нагороди

Чарівна магія «Снайпера»

За ініціативи Мукачівського міського баскетбольного клубу ветеранів «Імпульс» та обласної федерації баскетболу в Мукачевому відбувся 11-й етап відкритого баскетбольного конкурсу «Кращий снайпер міста», присвячений 16-річчю від дня утворення ветеранського клубу «Імпульс» та 70-річчю закарпатського баскетболу.

Перед початком змагань учасники цього заходу та вболівальники хвилиною мовчання вшанували пам'ять видатного закарпатського громадського діяча, почесного громадянина м.Берегове, президента міжнародного центру «Віжи-3000» Юрія Михайловича Гецько.

У в самому спортивному конкурсі, який став популярним серед баскетболістів нашого краю, взяли участь 10 команд із Чопа, Сваляви, Ракошино та Мукачева, а учасниками були учні загальноосвітніх шкіл, студенти, ветерани та жіночі команди.

Протягом трьох годин на баскетбольному майданчику ЗОШ №10 (директор — Наталія Жабко) йшла уперта боротьба за перехідний кубок ветеранського клубу «Імпульс» як у командному, так і в особистому заліку. За підсумками цього видовищного конкурсу, який складався з п'яти етапів (кидки зі штрафної лінії, з кута майданчика, від щита, з 5-ти точок, триочкові кидки з центру), перше місце з результатом 95 м'ячів здобула жіноча команда «Карпатські ведмедиці». Друге місце в упертому протистоянні вибороли ветерани «Імпульса» — 88

м'ячів, бронзові нагороди з результатом 85 м'ячів здобули баскетболісти зі Сваляви.

Кращим снайпером 11-го етапу баскетбольного конкурсу стала Лариса Кузнецова — 42 м'яча («Карпатські ведмедиці»), друге місце у додатковому поєдинку за срібну медаль здобув Віктор Кваша — 37 м'ячів (ММБКВ «Імпульс»), бронзова ж нагорода дісталася баскетболісту із команди Сваляви Михайлу Понзелю — 37 м'ячів.

Загалом, протягом усіх одинадцяти етапів цього видовищного спортивного конкурсу представники 97 команд закинули у кошик 5571 м'ячів, а більше всього «помаранчевого» відправили в ціль у 2011 році — 686. Самою результативною командою є ветерани із клубу «Імпульс» — 897 м'ячів, на другому місці жіноча команда «Карпатські ведмедиці» — 812 м'ячів, але вона брала участь лише у десяти даних баскетбольних заходів. Рекорд самої результативної команди поки залишається за «імпульсцями» — 98 м'ячів (2009 рік), також за ними ще рекорди у штрафних кидках — 30 влучань (2011 рік), у кидках від щита — 28 влучань (2011 рік) і особистий рекорд найвлучнішого «снайпера», котрий належить Віктору Кваші — 48 влучань (2011 рік). Жіноча команда має найкращий результат у кадках з кута майданчика — 28 влучань (2011 рік), а молодіжна команда Мукачового встановила рекорд у кидках із триочкової зони — 15 влучань (2010 рік).

Також загалом переможцями цього баскетбольного конкурсу жіноча команда «Карпатські ведмедиці» ставала сім разів, а ветерани клубу «Імпульс» — чотири рази.

Нині переможці, призери та кращі «снайпери» були нагороджені дипломами, грамотами, кубками і медалями. Від усіх учасників хочеться висловити подяку за допомогу в проведенні цього конкурсу меценатам ветеранського клубу «Імпульс» Іллі Матьолі, Петру Жборі, Василю Попп, Ігорю Далекорію, Сергію Герасимюку, Миколі Чижевському та Юрію Тягуру.

Віталій БІБІК,
голова ММБКВ «Імпульс»

БАДМІНТОН

У спортивному залі львівської Обласної ДЮСШ відбулися обласні змагання з бадмінтону за програмою XXIII спортивних ігор Львівщини, присвячених Року Т.Шевченка в Україні, та VI обласних ігор ветеранів спорту, присвячених 75-річчю створення Львівської області.

Веселий воланчик

Турнір було проведено Управлінням з питань фізичної культури та спорту Львівської облдержадміністрації, Львівським обласним центром фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», обласною Асоціацією ветеранів спорту та Федерацією бадмінтону Львівщини.

Збірні районів та міст обласного значення змагалися у двох вікових категоріях — «Дорослі» (1996 р.н. та старші) та «Ветерани» (1974 р.н. та старші). Загалом участь взяли 12 команд з різних районів та міст Львівщини (у категорії «Дорослі» — 11, у категорії «Ветерани» — 10 команд), які налічували 47 учасників.

Переможці визначалися у командному та індивідуальному заліку. Найкращим чином показали себе бадмінтоністи команди Галицького району міста Львова, виборовши перші місця у обох вікових категоріях. Також серед ветеранів відзначилися команди міста Новий Розділ та Пустомитівського району.

КОМАНДНА ПЕРШІСТЬ:

Ветерани

I місце — м.Львів (Галицький район)
II місце — м. Новий Розділ
III місце — Пустомитівський район

ОСОБИСТА ПЕРШІСТЬ

Ветерани-чоловіки

I місце — Гелетій Володимир (м.Львів)
II місце — Яксманицький Юрій (Мостиський район)
III місце — Бабський Андрій (м.Львів)
Ветерани-жінки
I місце — Мудра Віра (м.Львів)
II місце — Верестун Тетяна (м. Новий Розділ)
III місце — Табака Зоряна (Пустомитівський район)

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

Біг по-львівськи

У зв'язку з останніми суспільно-політичними подіями в Україні, ветерани спорту Львівщини, за підтримки Управління молоді та спорту облдержадміністрації та обласного центру «Спорт для всіх», організували вулицями Львова легкоатлетичний пробіг, присвячений пам'яті Небесної сотні, висловивши таким чином повагу до тих, хто, незважаючи на все, боровся заради майбутнього України.

У забігу взяли участь понад 100 ветеранів спорту та аматорів. Учасники були одягнені у символічну для країни форму синього та жовтого кольорів. Оскільки пробіг був благочинним, то учасники змагань внесли свої кошти для родини одного з Героїв Небесної сотні Ігоря Костенка, котрий загинув у Києві.

Отож, дякуємо Вам за небайдужість!

* * *

Днями у місті Брест (Білорусь) відбувся міжнародний легкоатлетичний пробіг пам'яті воїнів-афганців, у якому взяли участь спортсмени з різних країн світу. У забігу взяли участь близько чотирьох тисяч спортсменів різного віку (18 і старші), які змагалися на дистанції 15 км.

Україну представляли двоє спортсменів Львівщини — Лариса Лабарткава, котра виборола золоту медаль та Ельвіра Левіна — срібну медаль у своїх вікових групах.

* * *

11 травня територією Яворівського району Львівщини проляже маршрут III Міжнародного Розточанського марафону Любачів (Республіка Польща) — Яворів (Україна). Він особливий тим, що бігуни долають змагальні кілометри територіями двох сусідніх країн. Довжина дистанції становить класичну олімпійську дисципліну 42 кілометри 195 метрів.

Місце старту та фінішу цього унікального марафону, в якому спортсмени бігом долають міждержавний кордон, щороку чергується. Цього року, стартувавши у польському місті Любачів, марафонці подолають 12 кілометрів територією Польщі, потім перетнуть кордон на новому митному польсько-українському переході Будомеж-Грушів й заключні 30 кілометрів бігтимуть дорогами Яворівщини.

У змаганнях зможуть взяти участь усі охочі любителі бігу, ветерани спорту різних вікових груп.

На фініші усі учасники, котрі завершать дистанцію, отримають оригінальні пам'ятні медалі, а переможці — цінні подарунки та грошові нагороди.

У попередні роки на фініші найшвидшими були львівські марафонці. Так, Тарас Сало переміг у першому Розточанському марафоні, а наступного року першим був досвідчений львів'янин Віктор Стародубцев.

Ольга ОЛІЙНИК,
ОЦ ФЗН «Спорт для всіх»

ЛЕГКА АТЛЕТИКА

Золотий тон
задали ходоки

Наприкінці березня в столиці Угорщини — Будапешті відбувся VI чемпіонат світу з легкої атлетики у закритих приміщеннях. Дуже потужним складом постала там збірна України, яка налічувала якраз 100 спортсменів (73 чоловіки та 23 жінки). Тож, звісно, і медалей було здобуто чимало, і в загальномедальному заліку наша команда посіла високе 14-те місце.

Взагалі на чемпіонаті виступив 3821 спортсмен із 70 країн світу! Найбільш представницькою у Будапешті була делегація Німеччини — 500 спортсменів, господарі турніру, угорці, виставили 317 атлетів, а спільна команда Великої Британії та Ірландії зареєструвала 298 представників. Дуже багато бажаючих змагатися зібралося на дистанціях 60 м, 200 м та напівмарафону. Натомість, метання списа, молота та стрибки з жердиною — це були ті види, в яких опинилася найменша кількість учасників.

До української збірної увійшли спортсмени із 17 регіонів: м. Києва, Київської, Дніпропетровської, Сумської, Донецької, Луганської, Одеської, Хмельницької, Чернівецької, Вінницької, Закарпатської, Запорізької, Львівської, Чернігівської, Одеської областей та АР Крим. Зрештою, найкраще виступили представники спортивної ходьби, що останнім часом стало дуже приємною традицією. А взагалі нагороди світової першості здобули наступні атлети...

ЗОЛОТІ медалі — 6

Алексєєва Люся (м. Маріуполь, Донецька обл.), Ж 75+ — спортивна ходьба 3000 м та 10 км.
Кривохижа Тетяна (м. Суми), Ж55+ — спортивна ходьба 3000 м та 10 км.
Пушкін Іван (м. Київ), Ч80+ — спортивна ходьба 10 км.
Осташевський Михайло (м. Суми), Ч55+ — біг 60 м.

ЗОЛОТІ медалі у командних змаганнях — 3

Кузін Олександр (м. Київ), Самарський Олександр та Шерстюк Олександр (обидва — м. Біла Церква, Київська обл.), Ч35+ — напівмарафон.
Карпович Василь (м. Дніпродзержинськ, Дніпропетровська обл.), Недібалюк Віктор (м. Біла Церква, Київська обл.) та Тетерка Василь (Львівська обл.), Ч55+ — напівмарафон.
Алексєєва Люся (м. Маріуполь, Донецька обл.), Сукочева Лідія (м. Сімферополь) та Данилюк Ксенія (м. Київ), Ж75+ — спортивна ходьба 10 км.

СРІБНІ медалі — 6

Осташевський Михайло (м. Суми), Ч55+ — біг 200 м.
Тишко Антоніна (м. Київ), Ж65+ — спортивна ходьба 3000 м та 10 км.
Шведова Катерина (м. Глухів, Сумська обл.), Ж70+ — п'ятиборство.
Кукота Станіслав (м. Дніпропетровськ), Ч65+ — штовхання ядра.
Пушкін Іван (м. Київ), Ч80+ — спортивна ходьба 3000 м.

СРІБНІ медалі у командних змаганнях — 4

Карпович Василь (м. Дніпродзержинськ, Дніпропетровська обл.), Деркач Микола (Донецька обл.) та Тетерка Василь (Львівська обл.), Ч55+ — крос 8 км.
Пушкін Іван (м. Київ), Панасейко Ми-

Антоніна ТИШКО — володарка двох срібних медалей у спортивній ходьбі на 3 та 10 км

Люся АЛЕКСЄЄВА — чемпіонка у спортивній ходьбі на 3 та 10 км

кола (м. Старобельськ, Луганська обл.) та Бохонський Микола (с. Ярмолиці, Хмельницька обл.), Ч75+ — спортивна ходьба 10 км.
Лебедева Лариса, Шабала Жанета та Лігостаєва Лілія (усі — м. Київ), Ж70+ — спортивна ходьба 10 км.
Жирков Павло, Шеремет Віктор (обидва — Львівська обл.) та Хоменко Микола (Вінницька обл.), Ч60+ — спортивна ходьба 10 км.

БРОНЗОВІ медалі — 9

Сорокіна Наталія (м. Вінниця), Ж35+ — стрибки у довжину.
Литвин Валентина (м. Харків), Ж60+ — біг на 3000 м.
Крамар Олег (м. Білгород-Дністровський, Одеська обл.), Ч45+ — стрибки у висоту.
Коротченко Олег (м. Київ), Ч45+ — стрибки у висоту.

ров Максим (м. Запоріжжя), Ч55+ — стрибки у висоту.
Чернятевич Володимир (м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.), Ч65+ — потрійний стрибок.

Лисенко Олександр (м. Вишневе, Київська обл.), Ч55+ — біг 1500 м.
Недібалюк Віктор (м. Біла Церква, Київська обл.), Ч55+ — напівмарафон.
Алексєєва Люся (м. Маріуполь, Донецька обл.), Ж75+ — біг 800 м.

БРОНЗОВІ медалі у командних змаганнях — 1

Кривохижа Тетяна (м. Суми), Козлова Галина та Праведна Лідія (обидві — м. Київ), Ж55+ — спортивна ходьба 10 км.

УСЬОГО: 29 медалей —

6 золотих + 3 командні, 6 срібних + 4 командні та 9 бронзових + 1 командна.
Валентина КРЕПКІНА

На під'єстелі Михайло ОСТАШЕВСЬКИЙ — чемпіон у бігу на 60 м та срібний призер на 200-метрівці

На дистанції 10 км Тетяна КРИВОХИЖА (№3647)

ГАНДБОЛ

Найсильніший —
«Легіон XXI»

У львівському спортивному залі СКА відбувся II тур «Карпатської ліги», який у самому місті назвали «Кубок Шувара». Ці змагання є дуже популярними, тож недарма на трибунах можна було побачити чимало почесних осіб...

Зокрема, на відкритті змагань були присутні: міський голова Львова Андрій Садовий, голова Львівської обласної федерації гандболу Роман Федішин, начальник управління спорту Львівської обласної державної адміністрації Юрій Майборода та керівництво «Карпатської ліги».

Почесними гостями на урочистій частині була професійна жіноча команда Василя Козаря — львівська «Галичанка», яку привітали з проходженням до півфіналу Кубка Виклику ЄГФ, а Роман Федішин вручив капітану Тамарі Смбалян сертифікат на нові спортивні костюми.

Той же Роман Федішин організував і призовий фонд для команд-призерів «Кубка Шувара»: 3 тис. грн. — перше місце, 2 тис. грн. — друге місце, 1 тис. грн. — третє місце. Також організатори змагань подбали про нагороди найкращим гравцям, бомбардирам та голкіперам туру.

«Мені дуже приємно, що «Кубок Шувара» відбувся і пройшов на найвищому рівні, — зазначив один із співзасновників «Карпатської ліги» Ігор Гілета. — З кожним туром дедалі збільшується кіль-

кість команд, які б хотіли взяти участь у змаганнях. Ось і нині, і незважаючи на скрутні часи, багато хто знайшов можливість приїхати до Львова.

Також слід відзначити, що останнім часом міська рада почала активніше цікавитися та підтримувати розвиток гандболу в регіоні».

Змагання вийшли цікавими, хоча одразу ж стало ясно, що головними фаворитами в боротьбі за головний трофей будуть ветеранські команди СК «Легіон XXI» (Київ) і ГК «MEDVE» (м. Берегово, Закарпатська обл.). Зрештою, вони обіграли всіх суперників і в очному поєдинку визначили переможця турніру. Кияни виявилися сильнішими — 21:18.

Отже, загальнокомандні місця
розподілилися наступним
чином:

- 1 місце — СК «Легіон XXI» (Київ);
- 2 місце — ГК «MEDVE» (м. Берегово, Закарпатська обл.);
- 3 місце — ГК «КДЮСШ-ЛДУФК-Політехнік» (м. Львів);

4 місце — ТНЕУ (збірна Тернопільської області);

5 місце — ГК «Карпати» (збірна Закарпатської обл.);

6 місце — ГК «Томашпіль» (Вінницька обл.);

7 місце — ГК «Енергетик» (м. Нетішин, Хмельницька обл.).

Організатори змагань нагородили спортивними костюмами найкращих гравців кожної команди:

ГК «Карпати» — Костюх Анатолій;

ГК «Томашпіль» — Семенюк Ігор;

ГК «Енергетик» — Вовчок Михайло;

СК «Легіон XXI» — Шпак Олексій;

ТНЕУ — Підгородецький Вадим;

ГК «MEDVE» — Хмара Володимир;

ГК «КДЮСШ-ЛДУФК-Політехнік» — Науменко Денис.

Персонально за підсумками туру були нагороджені: кращий голкіпер — Ручко Іван (ГК «КДЮСШ-ЛДУФК-Політехнік»), кращий гравець — Зінчук Дмитро (СК «Легіон XXI»), кращий бомбардир — Троценко Сергій (ГК «MEDVE»).

Окремі призи та відзнаки голова Асоціації ветеранів та аматорів гандболу Геннадій Діхтяр вручив наступним ветеранам: Тихонову Володимиру (ГК «Томашпіль») — «Досвід та молодість», Хмарі Володимиру (ГК «MEDVE») — «Вічна молодість», Аношенкову Олексію (СК «Легіон XXI») — «За підтримку дружних відносин між Росією та Україною».

Геннадій ДІХТЯР

ВОЛЕЙБОЛ

Особисто з рук
олімпійського
чемпіона

Наприкінці березня відбулася відкрита першість м. Києва серед ветеранів волейболу на Кубок олімпійського чемпіона, заслуженого майстра спорту СРСР Володимира Іванова. І, як завжди, ці змагання стали не просто боротьбою за головні призи, але й справжнім святом...

Загалом у турнірі взяли участь 18 команд — по 6 у кожній з вікових номінацій 60+, 55+ та 50+. Загальна ж кількість учасників першості склала більше 100 спортсменів.

Майже всі матчі проходили у напруженій та запеклій боротьбі, у багатьох переможців визначався лише після справжніх надзусиль і, як це частенько буває, завдяки певній долі везіння. Зрештою, призові місця розподілилися наступним чином...

Номінація 60+: перше місце посіла команда «Оболонь-83», друге — «Зв'язківець» Київського коледжу зв'язку, третє — «Либідь»;

Номінація 55+: перше місце посіла команда КПМА «Київ», друге — «Оболонь-83», третє — «Антал»;

Номінація 50+: перше місце посіла команда КПМА «Київ», друге — «Антал», третє — команда міста Чернівців.

Традиційно нагородження лауреатів відбувалося в особливий святковий атмосфері. Завдяки допомозі Київського міського відділення НОК України (голова — Павло Костенко) та Асоціації ветеранів спорту України (голова — Віктор Ткаченко), усі команди-переможниці змогли отримати кубки та пам'ятні сувенірні спортивні календарі «Підкорювачі світових і європейських подіумів» на 2014 рік.

Що ж стосується безпосередньо гравців, то найкращі волейболісти отримали яскраві грамоти і дипломи, пам'ятні сувенірні спортивні календарі, книги «Ветеранський волейбол України». До речі, їх особисто вручав віце-президент Асоціації ветеранів волейболу України, олімпійський чемпіон, заслужений майстер спорту СРСР Володимир Іванов.

Також треба висловити велику подяку за гарну організацію і проведення змагань Київському міському осередку ветеранів волейболу (Тетяна Одинцова), головному судді національної категорії Анатолію Агєєву і небайдужим до ветеранського руху волейболу Михайлу Татарчуку, Олександр Булаху, Олександр Ковалю та Анатолію Стасенко.

Федір ЧЕРЕМІСІН

ФЕХТУВАННЯ

Майстер-клас
від України

У Польщі пройшов II міжнародний турнір з фехтування серед ветеранів — «Кубок Закопане», де традиційно збирається чимало вправних майстрів володіння «холодною зброєю». Приємно відзначити, що дуже гідно виступили там представники України. Зокрема, свій високий клас підтвердив діючий чемпіон світу Володимир Соколов, упевнено перемігши в змаганнях шпажистів. Ще одну золоту нагороду здобув рапірист Віталій Лавриненко.

Цікаво, що у півфіналах наші фехтувальники-чемпіони перемогли своїх земляків: Соколов — Романа Семикоза — 6:5, а Лавриненко — Василя Козаковського — 10:1, і ті отримали в підсумку бронзові нагороди.

ТЕТ-А-ТЕТ ІЗ ЗІРКОЮ

Андрій ПОДКОВИРОВ: «Коли Вол закинув диво-м'яч, супер

25 років тому сталася визначна подія: київський «Будівельник» здобув перемогу у чемпіонаті СРСР з баскетболу, здолавши у фінальному протистоянні грізний каунаський «Жальгіріс». Величезну роль у тому історичному тріумфі відіграв плеймейкер Андрій Подковиров, який завдав суперникам чимало головного болю. Що й казати — Гравець був з великої літери!

Узагалі, українська школа баскетболу чомусь спочатку була дуже бідна на підготовку висококласних розігруючих, і відчуває цю гостру проблему понині. Адже не дарма на роль плеймейкера збірної України довелося запросити натуралізованого американця Юджина «Пука» Джетера, який багато в чому сприяв її історичному прориву на шосте місце у Євробаскеті-2013 і завоюванні путівки на дебютну в своєму літописі світову першість. Подковиров же був якраз одним із небагатьох найвправніших «малюків». Він умів не просто перевести м'яча зі своєї половини майданчика на інший, а й ювелірну передачу віддати, і важливе перехоплення зробити, і в стрімкий результативний прохід піти, і фірмовий «тріольник» видати... Словом, повною мірою володів всіма тими якостями, за що прийнято вішати почесний ярлик — «Майстер».

Таким же особисто мені він вбачався і в тренерському кріслі різних команд. І, знову-таки на мій суб'єктивний погляд, довго не затримувався на одному місці тому, що страждав від браку довіри у своєму прагненні «ліпити» очолювані ним колективи не на поточний сезон, а на роки вперед. Тривалий час Подковиров залишався без роботи, проте нещодавно повернувся до тренерської праці, очоливши столичну команду вищої ліги «Авангард». Можливо, саме з нею йому вдасться пройти той самий славний шлях до вершин, який не виходив раніше...

До «Будівельника» мене відправили наказом

— **АНДРІЮ АНАТОЛІЙОВИЧУ, ДОВГІЙ ЧАС ВИ ЗАЛИШАЛИСЯ ПОЗА ТРЕНЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ЧОМУ? ВТОМИЛИСЯ ДОГОДЖАТИ КЕРІВНИЦТВУ РІЗНИХ КЛУБІВ У ВИМОГАХ, ЯК КАЖУТЬ, ЗРОБИТИ РЕЗУЛЬТАТ ТУТ І ЗАРАЗ?**

— Дійсно, є такі організації, де, не рахуючись ні з чим, хочуть домагатися сьогохвилинних успіхів, абсолютно не піклуючись, так сказати, про надійний завтрашній день. Життя зіштовхувало мене і з такими. І, зізнатися, за довгі роки я від цього сильно втопився. Дуже хотілося зустріти людей, з якими можна знайти взаєморозуміння щодо структури створення потужної та конкурентоспроможної команди на довгий час, а не заради того, щоби стати каліфом на годину. Нарешті, я їх зустрів. І нині керівництво й тренерський штаб «Авангарда» приступили до закладання фундаменту саме вищевказаного мною продукту.

— **ВАШЕ САМОЛЮБСТВО НЕ ЗАЧІПАЄ ТОЙ ФАКТ, ЩО У ВАС ЗА ПЛЕЧИМА БАГАТИЙ ДОСВІД РОБОТИ З МАСТИМИ КЛУБАМИ, А ТУТ ДОВОДИТЬСЯ ЗАДОВОЛЬНЯТИСЯ РОЛЮ НАСТАВНИКА КОЛЕКТИВУ ВИЩОЇ ЛІГИ, ЯКОГО, ЯК ТАКОГО, ЩЕ Й НЕМАЄ ЗОВСІМ?**

— Ні, не зачіпає. Головне — організація робочого процесу, бачення чіткого плану та шляхів реалізації поставлених завдань. Мені імponує, що в цьому клубі не будують захмарних замків і воліють рухатися вперед поступально крок за кроком.

— **В «АВАНГАРДА» СТОІТЬ ЗАВДАННЯ ЗА ПІДСУМКАМИ СЕЗОНУ ПРОБИТИСЯ ДО СУПЕРЛІГИ?**

— Стоїть завдання перемагати в кожній грі. Адже, погодьтеся, нерозумно буде говорити про Суперлігу, перебуваючи в середині таблиці «вишки». Тож поки що головним своїм завданням я

бачу створення кістяка команди з українських гравців. Дуже сподіваюся, що в «Авангарді» будуть грати саме такі — люблячі баскетбол у собі, а не себе в баскетболі. Але це великою мірою буде залежати і від мене, як тренера. Так що робота в цілому проходить дуже нелегка, але вельми цікава. У всякому разі, поки на кожне тренування я вирушаю з величезним задоволенням...

— **У ДИТИНСТВІ НА СВОЇ ПЕРШІ ТРЕНУВАННЯ ВИ ТЕЖ ХОДИЛИ ІЗ ЗАДОВОЛЕННЯМ? ВЗАГАЛІ, ЯК ВИ ПОТРАПИЛИ В БАСКЕТБОЛ? АДЖЕ ДНІПРОПЕТРОВСЬК — МІСТО ЩЕ Й ФУТБОЛЬНЕ, А ВАШ ЗРІСТ, ЯК Я РОЗУМІЮ, БІЛЬШЕ ПІДХОДИВ САМЕ ДЛЯ ЦЬОГО ВИДУ СПОРТУ?**

Андрій ПОДКОВИРОВ із м'ячем — це завжди було небезпечно

— Так, я відразу ж полюбив баскетбол, як тільки ступив у ігровий зал. А вийшло це так... Моя мати працювала в будівельному тресті, який якраз зводив споруду СДЮШОР №5. І коли вона почала функціонувати, мати частенько агітувала нас із братом піти туди і займатися спортом.

ДОСЬЄ «СВ»

Андрій ПОДКОВИРОВ

Народився 10 вересня 1961

року в Дніпропетровську. Видатний радянський і український баскетболіст, відомий тренер. Кар'єра гравця: «Метал» (Дніпропетровськ, 1983-1984), «Спартак» (Ворошиловград, 1984-1985), «Будівельник» (Київ, 1985-1990), ASC 09 (Дортмунд, Німеччина, 1990-1993), «Київ-Баскет» (1993-1996). Кар'єра тренера: «Київ-Баскет» / «Денді-Баскет» (1994-1998), «ЦСКА-Ріко» (Київ, 1998-2000), ПАЕЕК (Кіпр, 2000-2001), «Аріс» (Греція, 2000-2001), ЦСКА (Росія, 2001-2002), «Азовмаш» (Маріуполь, 2002-2004), ЄВРАЗ (Росія, 2004-2005), «Черкаські мавпи» (Черкаси, 2005-2008), «Енергія» (Польща, 2008), «Азовмаш» (2009-2010), «Будівельник» (Київ, 2010), «Політехніка» (Львів, 2010-2011). З жовтня 2013 року — головний тренер команди вищої ліги України «Авангард» (Київ). Чемпіон СРСР 1989 року в складі «Будівельника». Дворазовий чемпіон України в якості тренера «Азовмашу» 2003 і 2004 років.

Ми й не заперечували. Тому варто було в нашій школі з'явитися тренеру, котрий збирав усіх охочих займатися баскетболом, умовляти нас не доводилося.

А росточком я, дійсно, не видався. Проте це зовсім не означає, що невисоким хлопцям шлях у великий баскетбол закритий. Ось часто доводиться чути, мовляв, в Україні майже ніколи не було висококласних розігруючих. І це правда. А все чому? Тому що дитячі тренери намагаються знаходити і залучати в свої групи переважно рослих і фактурних

У кожній дитині важливо вміти знайти свою «родзинку» і допомогти розвинути її, не забуваючи, звичайно, й про інші важливі аспекти підготовки.

— **ЦІКАВО, ЯКОЮ Ж «РОДЗИНКОЮ» ВОЛОДІВ ЮНИЙ АНДРІЙ ПОДКОВИРОВ?**

— Була показова історія. Через кілька років, коли я вже займався в групі відомого фахівця Юхима Таслицького, він вимагав у кожного виконувати тричкові кидки в максимально високому стрибку. Я ж ніг від паркету майже не відривав. І якось він накинувся на мене: «Ти чому не стрибаєш?! Особливе запрошення треба?» Відповів йому: «Мені це ні до чого. Адже поки я, маленький, вистрибну і кину, мій кидок напевно встигнуть накрити. Тому мені важливо кидати швидко, а не в стрибку». Таслицький сторопів. Зі мною він явно не погодився, продовжив лаятися, але через кілька днів і на своєму вже не наполягав.

— **ЗНАЮ, ЩО ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ШКОЛИ ВИ ПОВИННІ БУЛИ ГРАТИ В МИКОЛАЄВІ, АЛЕ ЗАМІСТЬ ЦЬОГО РАПТОМ ОПИНИЛИСЯ В КИЄВІ. ЯК ЦЕ СТАЛОСЯ?**

— Я грав за команду дніпропетровського заводу «Метал», до того часу вже одружився і у нас народився син. Природно, гостро стояло питання місця проживання. Отримати квартиру на заводі було нереально, як і у Ворошиловграді, куди мене запросив допомагати місцевому «Спартаку» добре всім відомий наставник Владислав Пустогаров. Але оскільки грав я там досить успішно, то отримав запрошення одразу від чотирьох із шести провідних українських клубів. Правда, швидко вирішити квартирне питання мені вийшло тільки в Миколаєві. І я погодився перебратися туди.

ТЕТ-А-ТЕТ ІЗ ЗІРКОЮ

ков разом із сиреною ники не сперечалися»

Вже збирав речі, як раптом приїхали посланці з Києва: мене терміново хоче бачити в «Будівельнику» його головний тренер Борис Вдовиченко. Команді, мовляв, виступати в єврокубковому турнірі, і їй потрібно посилення на позиції розігруючого. Відповів: «Я вже підписав контракт з клубом із Миколаєва. Як тепер бути?» Вдовиченко звернувся в Держкомспорт України, який тоді очолював Михайло Бака. Піднялася буча, оскільки миколаївці відпускати мене не хотіли, та і я сам уже налаштувався на проживання та виступ у команді міста корабелів. Нарешті, мені оголосили наказне рішення: або я їду в розташування «Будівельника» або отримаю дискваліфікацію. Робити було нічого — відправився до Києва...

Мій особистий рекорд — 56 очок за гру

— ЯК ВАС ПРИЙНЯЛИ ГРАВЦІ? АДЖЕ У СКЛАДІ КОМАНДИ ПЕРЕБУВАЛИ ВИКОНАВЦІ, РІВЕНЬ МАЙСТЕРНОСТІ ЯКИХ БУВ — ОГО-ГО!

— До Києва я приїхав у той час, коли там проходив черговий тур чемпіонату СРСР. У спорткомплексі політехнічного інституту зібралися шість команд, ігри йшли цілий тиждень. Пам'ятаю, що перший матч я пропустив, а ось уже в другому Борис Вдовиченко випустив мене на майданчик. Мені вдалося, що називається, вписатися в колектив миттєво. Відіграв я дуже успішно, і далі Борис Нестерович ставив мене вже на кожен поєдинок. Хлопці теж відчули, що я дуже стараюся, і прийняли мене як рідного. Тому ніяких непорозумінь ні з ними, ні з тренерами у мене не виникло.

— ПРО ОЛЕКСАНДРА БІЛОСТІННОГО ХОДИЛИ ЛЕГЕНДИ, ЩО КОЛИ ЙОГО ВИВЕСТИ ІЗ СЕБЕ, ТО НІКОМУ МАЛО НЕ ЗДАЄТЬСЯ...

— Насправді Саша був доброї душі людина! Веселий і безжурний — справжній одесит, звідки він і родом. При цьому дуже відповідальний і порядний. Тому і в інших хотів бачити саме такі якості. Розлютити його могла якраз безвідповідальність чи байдужість. Скажімо, бували випадки, коли він, у серцях, жбурляв у роздягальні гумовим тапочком у молодих гравців після тренування, де ті чудили — далі нікуди. «Вас що, окремо кожного вмовляти працювати як слід треба? — підвищував Білостінний голос. — Скільки тренер повинен вам повторювати одне і те ж? Щоб більше такого не було!» І, вірите, розхлябаності більше точно не було. Звичайно, молоді нерідко продовжували помилятися, однак «пахали» при цьому на совість.

Саша це цінував. «Якщо пахати — то пахати, а якщо гуляти — то гуляти», — любив він повторювати. Таким і сам був. І любив його за це всі без винятку. Царство йому небесне!

— САМЕ В «БУДІВЕЛЬНИКУ» ВИ ВПЕРШЕ ДІЗНАЛИСЯ, ЩО ТАКЕ ЄВРОКУБКОВІ ПОЄДИНКИ. І ЩО ТАКЕ УПЕРЕДЖЕНЕ СУДДІВСТВО — ТЕЖ...

— Насправді, суддівські непонятки частенько виникали і в матчах чемпіонату СРСР. Наприклад, дуже складно було виграти в Тбілісі у місцевого «Динамо» або в Москві у ЦСКА. Але тут ми були до подібного готові. А на єврокубковій арені матчі обслуговували арбітри настільки високої кваліфікації, що причепитися до них, так би мовити, неспеціалісту, було неможливо. З боку ж усе здавалося справедливим і об'єктивним. Адже судді не працювали на суперника всі 40 ігрових хвилин. Хорошому фахівцю досить було в потрібні моменти дати або не дати на

піонату СРСР траплялося набирати і більше. Абсолютний же рекорд я встановив на товариському турнірі у Франції за участю топ-команд — в одній з ігор я видав 56 очок! Ось тільки вже не згадаю, хто саме був тоді нашим суперником...

Литовці вже зняли кеди...

— ВИ КАЗАЛИ, ЩО ПЕРЕД ПЕРЕЇЗДОМ В «БУДІВЕЛЬНИК» ПРИЙНЯЛИ ПРОПОЗИЦІЮ КЛУБУ З МИКОЛАЄВА ТІЛЬКИ ТОМУ, ЩО ТАМ ВЗЯЛИСЯ В НАЙКОРОТШІ ТЕРМІНИ ВИРІШИТИ НАГАЛЬНУ ДЛЯ ВАШОЇ РОДИНИ ПРОБЛЕМУ З КВАРТИРОЮ. ЯК ЦЕ ПИТАННЯ ВИРІШУВАЛОСЯ В КИЄВІ?

ті медалі і, в принципі, демонстрували відповідну цьому гру. Звичайно, і повернення з Москви Олександра Волкова виявилось дуже доречним. У ЦСКА почався період зміни поколінь, і не дарма команда не пробилася у фінал. Утім, залишався «Жальгіріс» з усіма своїми зірками. Але ми литовців абсолютно не боялися. У кожного була велика впевненість, що ми все одно їх обіграємо і станемо чемпіонами.

У першому фінальному поєдинку в Києві ми грали дуже добре. І хоча боротьба йшла фактично очко в очко, а у суперників на майданчику був присутній грізний Арвідас Сабоніс, який, незважаючи на проблеми з травмованою ногою, набрав, якщо не помиляюся, більше 20 очок, «Будівельник» невблаганно йшов до перемоги.

— ДО НЕЇ ВИ ДОКЛАЛИ РУКУ САМИМ БЕЗПОСЕРЕДНІМ ЧИНОМ. АДЖЕ МАЙЖЕ У КІНЦІ, КОЛИ ВАША КОМАНДА ВИГРАВАЛА ЛИШЕ ОЧКО, САМЕ ВИ ПЕРЕХОПИЛИ М'ЯЧА У КРАПІКАСА І ФАКТИЧНО ПОЗБАВИЛИ СУПЕРНИКІВ ШАНСУ НА УСПІХ!

— Було діло. Хоча, впевнений, навіть без цього перехоплення ми би все одно не дали «Жальгірісу» виграти.

— У ПОВТОРНОМУ ПОЄДИНКУ ВИ ДОСТРОКОВО ЗАЛИШИЛИ МАЙДАНЧИК ЧЕРЕЗ ПЕРЕБІР ФОЛІВ. ВСІ ВОНИ БУЛИ ОБ'ЄКТИВНІ?

— Думаю, два фолі мені просто «намалювали», особливо вирішальний п'ятий. Втім, у запалі боротьби кожен вважає правим тільки себе. Тому, може бути, я десь і дав привід арбітрам свиснути. Що вони негайно й зробили. Правда, навряд чи можна звинуватити суддів в упередженості. Бо до того моменту, коли я залишив майданчик, «Будівельник» виграв 15 пунктів, та й за хвилину до сирени вів 6 очок. Це просто диво, що за час, котрий залишився, литовці примудрилися закинути нам два триочкових і зрівняли рахунок.

— А ЩО ТВОРИЛОСЯ, КОЛИ ВОЛКОВ У ВІДПОВІДЬ РАЗОМ ІЗ СИРЕНОЮ ЗАКИНУВ З ЦЕНТРУ МАЙДАНЧИКА СВІЙ ІСТОРИЧНИЙ М'ЯЧ?

— Спочатку — захват і привітання. Литовці, до речі, не сперечалися. Багато хто з них вже познайомив кеді і пішов до роздягальні. І коли арбітри ухвалили рішення м'яч не рахувати і призначити овертайм, то суперники не відразу зрозуміли, чому до них прийшли з вимогою повернутися на арену.

Через день, до речі, коли Федерація баскетболу СРСР, ретельно вивчивши відеозапис, наданий, між іншим, журналістами Першого телеканалу, переконалася в «чистоті» попаданні Волкова і прийняла рішення віддати нам чемпіонський титул, баскетболісти «Жальгіріса» вітали нас цілком щиро і доброзичливо. Мовляв, молодці, заслужили...

Сергій ДАЦЕНКО

У 80-ті роки «Будівельник» завжди був одним із найсильніших у СРСР

чужу користь три-чотири свистки, і ситуація, коли ти вигравав 10 очок, швидко змінювалася з точністю до навпаки.

Пам'ятаю, в Кубку Корача ми грали за вихід із групи з французьким клубом «По-Ортез». Вдома обіграли його без особливих проблем, та й у гостьовому поєдинку довго йшли попереду. Втім, в кінцівці матчу французи підібралися до нас впритул. Але за кілька секунд до сирени ми закинули м'яча, який забезпечував нам перемогу. Однак арбітри цей м'яч чомусь не зарахували і віддали його суперникам. У результаті ми очко програвали, і з групи далі вийшов «По-Ортез».

Словом, такі моменти трапляються нерідко. Особливо складно було грати в таких країнах, як Греція, Туреччина, Югославія...

— АЛЕ БУЛИ І ВЕЛЬМИ ПРИЄМНІ ПОЄДИНКИ. ПАМ'ЯТАЄТЬСЯ, У ЧВЕРТЬФІНАЛІ КУБКА КОРАЧА В КИЄВІ ВИ НАКИДАЛИ ІТАЛІЙСЬКОМУ «КАНТУ» ЦІЛИХ 40 ОЧОК! ЦЕ БУВ ВАШ ОСОБИСТИЙ РЕКОРД РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ?

— На єврокубковій арені — так. Тоді, варто зауважити, я реалізував вісім триочкових кидків. А ось у матчах чем-

— Важкувато. Адже в ті часи в Радянському Союзі отримати житло за просто так було нереально. Існувала необхідність устаткувати на квартирний облік і тільки потім сподіватися, що довга черга особисто для тебе, в силу певних маніпуляцій, виявиться гранично короткою. Але моя серйозна баскетбольна кар'єра ще тільки починалася, і перші півтора місяці я мешкав у готелі «Авангард», який тоді слугував притулком для багатьох спортсменів із різних видів. А потім мене переселили до службової квартири, малосімейки, на Нивках. Вважайте, я вже отримав своє окреме житло, хоча і відомче. І до мене в Київ нарешті перебралася дружина з сином. Свою ж квартиру отримав уже тільки в 1989 році, коли виграв з «Будівельником» титул чемпіона СРСР.

— ЗАРАЗ ВАМ НЕ ЗДАЄТЬСЯ, ЩО В ТОМУ СЕЗОНІ, В ЖАРКОМУ ПРОТИСТОЯННІ З «ЖАЛЬГІРІСОМ» І ЦСКА, «БУДІВЕЛЬНИК», ЩО НАЗИВАЄТЬСЯ, СТРИБНУВ ВИЩЕ ГОЛОВИ?

— Ні. У нас підібралася блискауча команда! З перших ігор у чемпіонаті ми заявили про серйозні претензії на золо-

СТОРИНКИ ІСТОРІЇ

Перший підкорювач «зачаклованої» висоти

«У него толчковая — левая, а у меня точковая — правая», — співав свого часу Володимир Висоцький, зазираючи «за лаштунки» спортивної арени, коментуючи події в своєму іронічному стилі. Сьогодні ж ми торкнемося історії розвитку стрибків у висоту, де саме «поштовховий» нозі відведено роль головного знаряддя. Висота — традиційно сильний в Україні вид легкої атлетики. Достатньо сказати, що в таблиці, яка відбиває зростання рекорду світу в чоловіків, зустрічаємо прізвища луганця Валерія Брумеля, Володимира Яценка із Запоріжжя, киянина Рудольфа Поварніцина. Маємо також і олімпійського чемпіона зразка 1988 року, одесита Геннадія Авдєєнка, срібного призера Ігор — Брумеля (Рим 1960 р.), чемпіона світу-2013 Богдана Бондаренка, результат якого — 2.41 став і рекордом цих чемпіонатів, оскільки попереднє таке досягнення дорівнювало 2.40 і було встановлене 1993 року кубинцем Хав'єром Сотомайором... І тепер, коли йде масове «полювання» на світовий рекорд того ж таки Сотомайора (2.45), варто згадати про інший «впертий» рубіж, який нашим стрибунам довго не підкорявся...

Репресований рекорд

Цікаво, що до початку всіх цих звершень у Радянському Союзі, складовою якого була і УРСР, у чоловічих стрибках у висоту довго тривав період застою. Не виключено, що його спровокували тодішні внутрішні порядки. Для роз'яснення ситуації наведу невеличкий фрагмент зі спортивного довідника, виданого наприкінці XX сторіччя.

«...18 червня 1937 року Микола Ковтун (який виступав за московський ЦБЧА) поліпшив рекорд СРСР одразу на 10 см, подолавши планку на висоті 2.01 — це був найкращий результат сезону в Європі, трішки гірший за тодішній рекорд континенту. Проте, цього спортсмена незабаром репресували, а його ім'я надовго зникло з таблиці всесоюзних рекордів. Фактично рекорд Ковтуна був поліпшений тільки через 18 років. Радянські стрибунки за цей часовий період кілька разів поліпшували всесоюзне досягнення, але нікому з них не вдалося підкорити двометрову висоту»...

Магічний рубіж

Американець Д. Хорайн ще в 1912 році став рекордсменом світу, подолавши якраз 2 метри рівно. Той рекорд до 1941 року включно виправлявся дев'ять разів і «доріс» до 2.11. Наступна зміна відбулася аж 1953 року, коли американець У. Девіс подолав 2.12... А стрибунки із СРСР хоч і наблизилися впритул до двох метрів, ніяк не могли їх подолати. Достатньо сказати, що один із тодішніх лідерів-висотників ленинградець Юрій Льясов, уперше оновивши рекорд СРСР у 1948 році (1.96), встиг

того ж року ще двічі його поліпшити, довівши до 1.99! Потім кілька років поспіль повторював це досягнення, але планку, встановлену на сантиметр вище, збивав раз у раз...

Спогади «винуватця»

Як двометровий рубіж перестав бути неприступною стіною, пригадує безпосередній учасник тієї події, киянин Володимир Сіткін, який у березні відсвяткував своє 80-річчя.

— Змагання проходили 13 липня 1955 року на московському стадіоні «Динамо». Моїм головним суперником у секторі був ленинградець Юрій Степанов, який тренувався у пана Гойхмана, учні якого відзначалися дивовижною вправністю. Я ж, хоч і жив у Києві, певною мірою представляв московську школу стрибків, бо на всіх зборах тренувався у Володимира Дячкова. За протоколом стрибав першим і вপরався із завданням з першої ж спроби. Степанов же перелетів планку тільки з третьої спроби. Отак і вийшло, що я перший у СРСР подолав двометрову висоту. А от перемогу на секторі святкував все ж Степанов, бо він подолав наступні 2.02, а я — ні.

Доленосний квартирант

— У батька нас було троє — сестра, брат і я — за віком середній, — розповідає Володимир. — У Бердичеві я — 10-річний — водився з гуртом відчайдухів-одноліток. Ми шукали і підривали гранати, танкові «жабки», бо ці «іграшки» війни валялися повсюди. Багато хлопців од тих забав скалічилися, згодом відсотків 80 з усієї компанії потрапили за ґрати! Я дивом тоді не вскочив у халепу. Гадаю, що зобов'язаний долі за те, що вона послала мені свого ангела-хранителя в особі Василя Олександровича Жабенка — випускника КДІФК, який у 1947-му приїхав працювати до Бердичівського педінституту викладачем фізвиховання. Так сталося, що на моє прохання він став нашим квартирантом...

Саме Віктор Олександрович знайшов шлях до мого серця, вирішивши зробити з мене стрибунка. Після повного вуличного свавілля це було не легко, але спільні ранкові пробіжки та цікаво побудовані тренування потроху свою справу зробили. Ми експериментували з різними стилями стрибка: спочатку я опанував «ножиці», потім «перекат», а ще згодом (уже в збірній СРСР у Володимира Дячкова) — «перекидний». Швидко розкуштував смак боротьби і перемог. Незабаром примушували в Житомирі встановити рекорд СРСР для 15-річних стрибунів (1.73). Потім додав до цього результату ще 2 см і отримав, як приз за рекорди, справжній мопед! Та все ж остаточну крапку у виборі вподобань поставила подія, що сталася в Києві 1951 року...

За прикладом Йона Сеттера

Батько повіз мене разом із Василем Жабенком до Києва, де на міжнародних змаганнях мав

виступати один із тодішніх європейських лідерів Йон Сеттер (Румунія), який стрибав стилем «хвиля». Тоді на моїх очах він здолав 2 метри, і це залишило в моїй свідомості незабутнє враження. Саме після тої поїздки я став тренуватися цілеспрямовано. Результати не забарилися — 1.75, 1.77... Це були рекорди для різних вікових груп. Тож взимку 1952-го в київському манежі виборів друге місце на чемпіонаті України. Саме тоді я й отримав пропозицію від Зосими Петровича Синицького (завідувача кафедри легкої атлетики КДІФК) приїхати до столиці на навчання, що й зробив улітку.

Вояжі й проблеми вибору

— ЧИ ДОВЕЛОСЬ ТОБІ ПОЇЗДИТИ ПО СВАТАХ?

— У 1954 році я вперше потрапив на чемпіонат Європи, що проходив у Берні. Посів тоді шосте місце. І відтак поїздки стали звичайною справою, хоча переважна більшість змагань все ж таки припадала на Москву. Разів із сім виступав у Фінляндії, раз — у Лондоні. На XVI Іграх у Мельбурні був шостим з результатом 2.00, а Ігор Кашкаров став третім призером, стрибнувши на 2.06. Кілька разів їздив до Шанхая, де щоразу перемагав.

— ТОЖ У СПОРТИВНОМУ ЖИТТІ ТИ РУХАВСЯ НА СУЦІЛЬНЕ «ЗЕЛЕНЕ»?

— Так не буває. У 1958 році наразився на травму поштовхової ноги. Міг бігати, але ставити ногу на упор не міг. Довелося перейти на стрибки у довжину. В цьому виді мій кращий результат дорівнював 7 м 78 см. Та незабаром постало питання — робота чи тренування, бо кількарічне поєднання цих обов'язків переконало мене в необхідності остаточного вибору. А оскільки я розумів, що з моєю травмою далеко не «улетіш», то зосередився на роботі.

ДОСЬЄ ЖИТТЄВЕ

Володимир СИТКІН

Народився 6 квітня 1934 року в місті Красний Лиман, що на Донбасі.

З 1944 року жив з батьками у Бердичеві.

Тренери: перший — Василь Жабенко, другий — Володимир Зайцев (викладач кафедри легкої атлетики КДІФК), третій — Володимир Дячков (тренер збірної СРСР, доктор наук, професор).

Виступав за ДСТ «Іскра», СКА (Київ).

З 1952-го зарахований до спецвідділення КДІФК. 1956-1960 роки навчався в КДІФК. З 1961 — викладач кафедри фізвиховання Київського вищого танкового училища і діючий спортсмен. З 1963 — зосередився на викладацькій роботі. З 1972 по 1977-й — начальник фізпідготовки дивізії в м.Еберсвальд (НДР). Після повернення майор Сіткін працював у Києві начальником 3-го відділу Московського райвійськкомату. Комісувався у 1980 році, маючи 25 років перебування в армії. Відтоді всі його досягнення пов'язані виключно з рибальством. І якби рибалкам присвоювали звання Мастра спорту міжнародного класу, то він би його мав обов'язково!

Коріння рибальства сягають дитинства

— ВИ В КИЄВІ ЗНАЙІ РИБАЛКА, МОЖНА СКАЗАТИ — ПРОФЕСОР ЦІЄЇ СПРАВИ...

— Воно так і є, бо я ще малим хлопцем ганяв у Бердичеві з вудками. А останні 34 роки в ранзі пенсіонера влітку просто «переселяюся» на острови. Вже давно, ще повернувшись із служби в Німеччині, спромігся купити човен з мотором. Він і досі в мене на ходу. За ці роки склався надійний гурт товаришів, отож ми й проходимо щорічно рибальську «академію»...

Людмила РАДЧЕНКО

Щиро вітаємо Володимира Сіткіна з 80-річним ювілеєм і щиро бажаємо першому українському двохметровику міцного здоров'я, такої ж спортивної статури, як і нині, та «ні луски, ні хвоста» — природно, тоді, коли буде офіційно відкрите на Дніпрі риболовство.

ДОСЬЄ СПОРТИВНЕ

Зріст — 182 см, «бойова вага» — 73 кг (сьогоднішня — 78). Чемпіон СРСР 1957 року (2.09), бронзовий призер 1955 та 1956 років (1.94 та 2.00). У ці ж роки тричі перемагав на зимових чемпіонатах СРСР. Кращий результат у манежі — 2.10. Встановив рекорд СРСР — 2.05 — 23.10.1955 року в Одесі. Чемпіон України — 1955-1957 та 1961 років.

Внесок Володимира до таблиці зростання рекордів України:

1.98	Москва 15.05. 1955	2.07	Москва 15.07. 1957
2.00	Київ 13.06. 1955	2.08	Москва 12.08. 1957
2.01	Москва 09.07.1955	2.09	Москва 01.09. 1957
2.05	Одеса 23.10. 1956	2.12	Москва 29.09. 1957
2.06	Москва 22.06. 1957	2.15	Одеса 02.10. 1957

ВИЗНАЧНІ ДАТИ

Багатодітна «мати» легкоатлетів

У цього річного серпні одна і співпрацівниця нинішнього Міністерства молоді та спорту зафіксує 40-річчя своєї роботи в цьому керівному закладі (не пишу — в стінах, бо вони, як і його назва та статус, багаторазово змінювалися). Характер цих змін підказує вервечка посад, що їх внесено до трудової книжки Тамари Семенівни Козирєвої, котра днями відсвяткувала 75-річний ювілей: інструктор, тренер збірної СРСР та УРСР, тренер по резерву (у цьому статусі Тамара Семенівна перебувала понад 25 років), провідний тренер... Зважте, що при всіх розбіжностях у назві, коло обов'язків цієї завжди заклопотаної жінки якщо й змінювався, то не суттєво і завжди в бік більшої завантаженості...

Майже типове дитинство

Тамара Козирєва народилася 11 квітня 1939 року на станції «116 кілометр», що у Вітебській області, у родині військовослужбовця. Коли почалася Велика вітчизняна війна, батько пішов на фронт, а мати подалася до рідних Сум. Отам Тамара і зростала. Дуже скоро — під наглядом лише своєї бабусі, бо мати померла, коли дівчинці виповнилося 11 років. А батька вона взагалі більше не бачила і

нічого про нього не чула.

У Сумах же Тамара закінчила хіміко-технологічний Технікум харчової промисловості. Два роки працювала на заводі електронних мікроскопів у хімічній лабораторії. А ще займалася легкою атлетикою, зокрема — спринтом. На юнацькому чемпіонаті України, що проходив у Луганську (тодішній Ворошиловград), вона здобула перемоги на обох спринтерських дистанціях (100 і 200 м). Швидко по тому, виступаючи на мо-

лодіжному ж чемпіонаті СРСР, що проходив у Ростові-на-Дону (де змагалися атлети віком до 25 років), 18-річна Тамара стала чемпіонкою на 100-метрівці.

Тривалий штурм нормативу майстра

Із цими здобутками вона в 1960 році приїхала на навчання до Київського інституту фізичної культури. Її тренером тут став Юрій Карпюк.

Проте бажаного зростання результатів тривалий час не було. Норматив майстра спорту вперто не підкорявся, незважаючи на те, що першорозрядниця вигравала всі старты у якраз майстрів (нагадаю, в ті часи нормативу кмс ще не було). Та все ж старання тренера і спортсменки далися взнаки. І Тамару як прорвало: непокірний майстрівський норматив підкорився одразу в кількох видах легкої атлетики — в стрибках у довжи-

ну, бігу на 200 м, на 80 м з/6, на 100 м з/6, у легкоатлетичному п'ятиборстві... Диплом «вишу» Тамара Козирєва здобула в 1964 році, а активні виступи (за збройні сили) завершила у 1968 році, після народження доньки.

Тренерська праця Тамари Семенівни розпочалася в київських ДЮСШ і була небезуспішною. Та якось на стадіоні до неї звернувся інструктор Спорткомітету Данііл Городецький із пропозицією стати четвертим працівником відділу легкої атлетики, який очолював Петро Денисенко. Погодилася. Оскільки досвіду такої роботи в Тамари Семенівни тоді зовсім не було, то вона два місяці поєднувала звичну працю з дітьми і «плавання» в паперових купах — у Комітеті. А до чого все це призвело, ми вже розповіли.

Варто лише додати, що нинішній провідний тренер у будь-яку мить не тільки скаже — де і як виступив кожний член збірної

України, а й розповість подробиці про його життя, про стосунки з тренером, про потреби самого спортсмена або його родини. Так собі «мати» всіх легкоатлетів. Я вже не кажу про товариські стосунки з більшістю особистих тренерів тих же атлетів...

Серед нагород і відзнак у Тамари Семенівни є ті, що отримані ще за часів СРСР — «Отличник физического воспитания СРСР» и «За подготовку спортивного резерва» трьох ступенів. Звання — Заслуженный тренер Украины, отримане за відмінний виступ легкоатлетичної нашої збірної на останній Спартакіаді народів СРСР, яка проходила в Ташкенті. У 2013 році Тамарі Козирєвій було присвоєно звання «Заслуженого працівника фізичної культури і спорту України».

Вітаємо з ювілеєм і зичимо здоров'я та наснаги!

Людмила РАДЧЕНКО

Він готував перших олімпійців України

У народі говорять, що людина живе доти, доки про неї пам'ятають. Зараз у нас саме такий випадок. Нещодавно в Національній академії внутрішніх справ, за ініціативи Ради ветеранів навчального закладу та виконкому Київської міської організації Союзу юристів України, відбулося відзначення 100-річного ювілею генерал-майора міліції Дегтярьова Івана Леонтійовича — неординарної людини, талановитого організатора, який в 1967-1980 роках очолював Київську вищу школу МВС (нині Національна академія внутрішніх справ).

Захід розпочався із масового відвідування Музею історії МВС України, де була розташована експозиція, присвячена життю і діяльності Івана Леонтійовича. Виступаючи, а їх було біля 30-ти, розповідали про життєвий шлях Дегтярьова, його внесок у перемогу у Великій Вітчизняній війні, боротьбу зі злочинністю (свого часу Іван Леонтійович був заступником міністра внутрішніх справ України, очолював столичну міліцію). Ветерани ГУ МВС України в Києві, які також взяли участь у вшануванні І.Л. Дегтярьова, розповіли про високий авторитет генерала серед правоохоронців і населення міста, про його значну роль у залученні широкої громадськості до охорони громадського порядку і запобіганні злочинності, особливо серед молоді та неповнолітніх.

Ветерани академії згадували, що під керівництвом Івана Леонтійовича навчальний заклад був одним із найкращих у колишньому Радянському Союзі. Зокрема, ветеран академії, полковник міліції А.В. Довбня присвятив Івану Леонтійовичу цілу поему.

В урочистому засіданні взяв участь онук І.Л. Дегтярьова — Іван Пономарьов, який не тільки носить ім'я легендарного дідуса, а й продовжує його справу, працюючи в одному із управлінь столичної міліції. Він був приємно вражений від того, що почув про діда, і навіть не соромився сліз.

Проте ніхто із присутніх досі не знав, що в 50-ті роки минулого століття Іван Леонтійович очолював Комітет з фізкультури і спорту України й готував перших українських спортсменів до історичних Олімпійських ігор у Мельбурні. Про це присутнім розповів перший віце-президент Всеукраїнської громадської організації «Асоціація ветеранів спорту України» Віталій Ігнатенко.

Узагалі ж, цей захід підтвердив, що генерал Іван Леонтійович Дегтярьов залишав по собі добру і світлу пам'ять.

Юрій КОБРИНСЬКИЙ,
голова Ради ветеранів
Національної академії ВС,
полковник міліції
у відставці, заступник
Голови Комітету АВСУ

Юрій КОБРИНСЬКИЙ вручає пам'ятну книгу онуку Івана ДЕГТЯРЬОВА

Сторінки історичного життя та діяльності Івана ДЕГТЯРЬОВА

ЛІТОПИС П'ЯТИ КІЛЕЦЬ

Helsinki 1952

П'ятнадцяті Олімпійські ігри

Гельсінкі (Фінляндія). 19 липня — 3 серпня 1952 року. 4925 учасників із 69 країн. 149 комплектів медалей з 17 видів спорту.

Світ з особливим нетерпінням очікував на цю Олімпіаду. Адже у змаганнях уперше мали взяти участь атлети з Багамських островів, Гватемали, Гонконгу, Ізраїлю, Індонезії, Нігерії, ФРН, Таїланду, Південного В'єтнаму, а головне — СРСР!

Ставка на легку атлетику не спрацювала

Затишна і спокійна столиця Фінляндії претендувала на проведення Олімпійських ігор ще 1940 року. І з того часу головний стадіон Гельсінкі фактично порожнів. Утім, тепер він зазнав реконструкції, а перед його входом постала бронзова скульптура легендарного фінського спортсмена Пааво Нурмі.

19 липня учасників змагань привітав Президент Фінляндії Юха Кусті Паасіківі. Диктор спеціально не назвав прізвище спортсмена, який з'явився з факелом на стадіоні, але по характерній манері бігу всі впізнали великого Нурмі, володаря дев'яти золотих олімпійських медалей. Йому виповнилося 56 років. Нурмі передав факел ще одній живій легенді фінського спорту Ханнесу Колахмайнену, володарю чотирьох золотих та одної срібної олімпійських нагород. Той і запалив вогонь у чаші.

Слід зазначити, що 1952 року «Холодна війна» вже розпочалася. Недаремно у Гельсінкі наших поселили у селищі Оттаніємі, яке назвали «Схід», спортсменів капіталістичних країн — у Кеппуле — «Захід». У Радянському Союзі всіх хвилювало питання, чи витримають новачки конкуренцію у суперництві, насамперед, із представниками США. Керівники делегації знали, що в разі поразки їм голови не зносити. На карту було поставлено все, тому до збірної підбирали справді найкращих. Вони тренувались удень і вночі.

Честь радянського спорту захищали тоді 295 спортсменів із 37 міст десяти союзних республік. Серед них були і представники України — 25 атлетів.

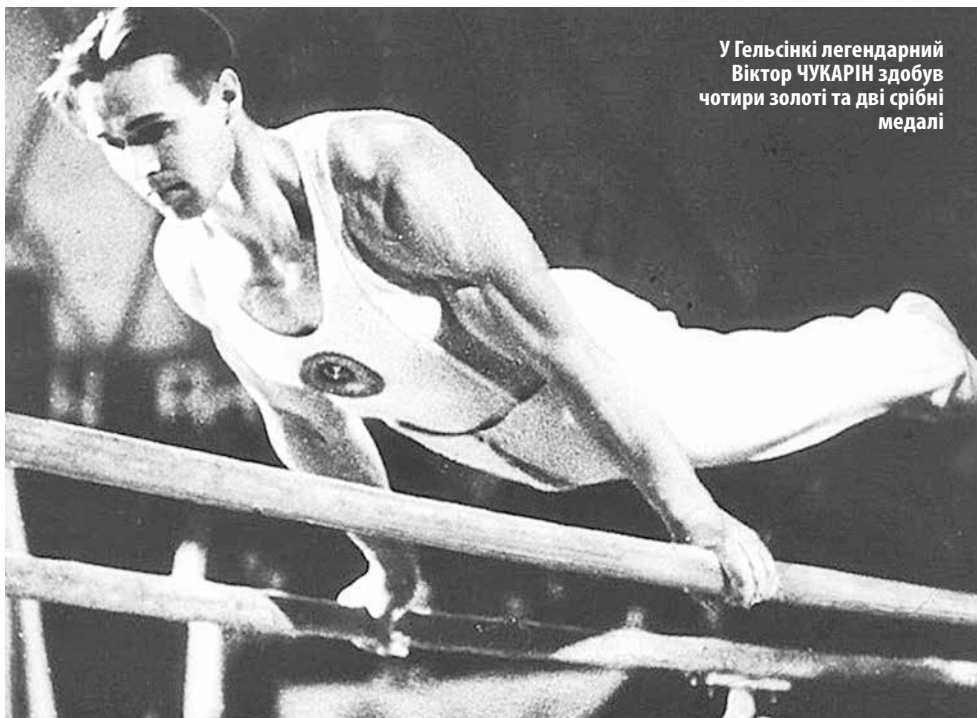
Особлива ставка робилася на легку атлетику, де розігрувалося найбільше медалей. Тож загалом радянські спортсмени взяли участь у 24 номерах легкої атлетики з 33-х, встановили один світовий та два європейські рекорди.

Відлік золотих олімпійських медалей почався з блискучого виступу металниці диску Ніни Ромашкової (Пономарьовой) з Москви. Очікували на успіхи і від українців, яких на Олімпіаді виступало 11. Це кияни Євген Буланчик, Петро Денисенко, Віктор Цибуленко, Іван Ярмиш, Володимир Бражник, Георгій Дибенко та Петро Чевгун, дніпропетровці Микола Білокуров та Федір Марулін, одесит Євген Вансович, харків'янин Микола Редькін.

Скажемо відверто, не всі виправдали сподівання, дехто «зламався», не показав навіть власного кращого результату.

Усі разом набрали 12 залікових очок: три четвертих місця, одне п'яте і одне шосте.

Змагання у стрибках з жердиною розпочали 25 атлетів. Висоту 4.20 подолали дев'ятеро, серед них був і Володимир Бражник. Але вище не стрибнув, хоча рік тому встановив рекорд України з результатом 4.27. У підсумку тільки сьоме місце.

У Гельсінкі легендарний Віктор ЧУКАРІН здобув чотири золоті та дві срібні медалі

Петро Денисенко для впевненості не пропускав жодної початкової висоти. З першої спроби здолав 4.30, потім так само легко взяв 4.40. Такий результат показав і швед Регнер Лундберг. І бронзову нагороду здобув саме він, бо за сумою спроб на всіх висотах витратив на одну менше. Чемпіоном же став «літаючий пастор» Роберт Річардс (США) з результатом 4.55, «срібло» здобув його співвітчизник Дональд Лац, який стрибнув на п'ять сантиметрів нижче.

Четверте місце Денисенка розглядалося як значний успіх 32-річного ветерана. Ще довго на Олімпіадах радянські посланці не займатимуть таких високих місць. Додамо, що Петро був спортсменом різнобічної підготовки, міг одночасно з успіхом виступати в десяти-дванадцяти видах легкої атлетики.

У бігу на 110 метрів з бар'єрами 30-річний Євген Буланчик був єдиним з європейців, хто пробився до фіналу. У вирішальному забігу він став четвертим, поступився трьом значно молодшим американцям, залишивши за спиною двох австралійців.

У метанні списа всі чекали на успіх фінів — багаторазових чемпіонів і рекордсменів світу. Та несподівано для

господарів золоту і срібну нагороди завоювали американці. Наш рекордсмен Віктор Цибуленко був добре підготовлений і налаштований на високий результат. Проте під час кваліфікаційних змагань, розминаючись у шароварах, зачепився шиповкою за штанину, впав і ушкодив гомілковий суглоб. Добре, що до цього показав пристойний результат і в підсумку також став четвертим.

Микола Редькін та Георгій Дибенко змагались у метанні молота. Відзначимо, що їхні результати — відповідно 55.03 та 56.55 — зовсім не ті, які від них очікували. У підсумку Редькін став п'ятим, а Дибенко навіть не пробився до фіналу.

Іван Ярмиш показав шостий результат в ходьбі на 10 км. Решта українських

ший прихожу на стадіон і останній з нього виходжу. Коли я у 10 років спробував пробігти по справжній біговій доріжці, то заплутався у власних ногах. З тієї пори тренуюсь двічі, а то й тричі на день».

Також відзначимо, що в метанні молота було подолано «зачакловану» 60-метрову позначку. Це зробив угорець Йозеф Чермак.

Не пощастило

У плаванні з українських спортсменів у Гельсінкі виступала лише київська динамівка Марія Гавриш, бо Тамара Зірка, Людмила Абросимова, Юрій Короп, Микола Корнієнко, Анатолій Зверев, Анатолій Драпей, Вадим Нестюк та інші здібні плавці на Ігри чомусь не потрапили. Гавриш стартувала на дистанції 200 м брасом. У півфіналі була третя і мала усі підстави на здобуття однієї з медалей. Але спурт двох угорок Єви Секей та Єви Новак був такий потужний, що його не витримала жодна з учасниць того фінального запливу. В результаті Марія посіла шосте місце.

І все ж одне очко Гавриш дорогого варте. Воно стало тим прискорювачем, який урухомив подальший розвиток українського плавання, дав змогу виставляти учасників й на інших Олімпіадах.

Зауважимо, що Гавриш рано прилучилася до важкої праці. Але мала гарний і лагідний характер. Завжди допомагала друзям і незнайомим людям. У збірній України, до якої увірвалася немов вихор, її любили усі. У 1952-му та наступних роках їй не було рівних на дистанціях 100, 200 і 400 м брасом, батерфляєм і в комплексному плаванні. Однак у Гельсінкі не пощастило.

Місця інших радянських плавців — здебільшого у третьому десятку. Навіть в естафеті 4x200 м вільним стилем у чоловіків, де стартував легендарний на той час Леонід Мешков, був тільки 10 результат.

«Залізні розбірки»

У важкій атлетиці від цієї Олімпіади розпочалась боротьба «залізних» хлопців СРСР та США. Киянин Яків Куценко, заслужений майстер спорту СРСР, володар багатьох світових, європейських та всесоюзних рекордів, 12 - разовий чемпіон СРСР, участі в тих змаганнях не брав. Вік спортсмена та перенесені хвороби переважили у спорі аргументів «за» і «проти». Тим паче, що знали про силу американської зірки Джона Девіса, здатного на побиття світового рекорду. Ризикувати тоді ніхто не хотів. Тож Куценко був прапорносцем, а ще головним тренером збірної. Весь час знаходився за лаштунками сцени, готував хлопців до виступів, а після перемог стискав у своїх потужних обіймах.

Важкоатлети представляли 37 міст та робітничих селищ 10 союзних республік. Першими до герцу стали спортсмени найлегшої вагової категорії — мухачі. Переміг Іван Удодов, представник Ростова. У напівлегкій вазі Куценко виставив Рафаеля Чимишкяна з Тбілісі та Миколу Саксонова з Москви. У першому русі — жимі на них вилився холодний душ. Лідерство захопив філіппінець Роко дель Россаріо. Він навіть встановив новий світовий рекорд. Але у поштовху Чимишкян узяв 135 кілограмів (це новий олімпійський рекорд), а в сумі класичного триборства — світовий — 337,5 кг!). На п'ять менше у Саксонова.

До сьомого поту

Новими барвами на Олімпіаді в Гельсінкі засяяв талант 26-річного чеського бігуна Еміля Затопека. До двох медалей, здобутих у Лондоні-1948, тепер він додав три золоті нагороди у бігу на 5 і 10 км та у марафонському бігу. А те, що без виснажливої праці рекорди неможливі, підтвердив ще й бігун з Ямайки Херберт Мак-Кінлі. Йому належав світовий рекорд у бігу на 400 м за рік до Олімпіади. А тут, у Гельсінкі, він виграв золоту медаль у естафетному бігу 4x400 м та був другим на цій дистанції в індивідуальному заліку, слідом за співвітчизником Джорджем Роденом.

Він так відказав журналістам: «Коли я встановив світовий рекорд, усі написали, що я справжній талант. Вам здається, що я нічого у житті не роблю. Прийшов на стадіон, роздягнувся, зняв штани, краватку, черевики і встановив світовий рекорд. Ні! За ним стоять довгі роки наполегливої праці до сьомого поту. Я пер-

ЛІТОПИС П'ЯТИ КІЛЕЦЬ

У наступній ваговій категорії американець Томмі Коно набагато випередив Євгена Лопатіна, а у напівсередній вазі Яків Куценко учасника не виставив: ніхто не був готовий кинути виклик американцю Полу Джорджу, який у всіх рухах встановив нові олімпійські рекорди.

У середній вазі тренер команди США зробив ставку на красеня Стенлі Станчика, проте його випередив Трохим Ломакін, а Аркадій Воробйов став третім.

У напівважкій вазі наш головний тренер випустив на поміст людину, з якою спортивна доля зв'язувала його близько 20 років, ще з довоєнних часів. Григорій Новак був для Якова Куценка не лише побратимом у «залізній грі», товаришем по збірній України, а й наче молодшим братом. При цьому складний характер «малюка» часто ставив його у такі ситуації, що він міг би швидко позбутися не лише права виступати на важкоатлетичному помості, а й потрапити за ґрати.

На Олімпіаді Новаку протистояв американець Норберт Шиманські. В жимі Григорій узяв 140 кілограмів, встановивши новий олімпійський рекорд. Але за мить американець створив диво, вийшовши на 2,5 кг вперед.

У поштовху Новак підняв звичні для себе 145 кг, а Шиманські знову здивував усіх, штовхнувши неймовірну вагу — 177,5 кг, що є новим світовим рекордом. У сумі його відрив від радянського спортсмена склав 35 кілограмів. Такого «ляпасу» ніхто не очікував.

Після цієї Олімпіади Григорій Новак пішов з великого помосту непереможним у себе в країні. Разом із синами Аркадієм і Романом, володарями великої сили, він став виступати у цирку і до звання Заслуженого майстра спорту додав звання Заслуженого артиста.

Дороге «срібло»

Вперше на цій Олімпіаді у поєдинках під баскетбольними щитами зішлись спортсмени СРСР і США. Прагнучи здобути перемогу, наші тренери включили до збірної аж вісім баскетболістів з прибалтійських республік, які мали досвід виступів на європейських та світових турнірах. Однак не допомогло. Наші двічі зустрічалися з американцями — у попередніх змаганнях та фіналі — і двічі поступилися. У вирішальному поєдинку — 25:36. Такі невеликі цифри на табло можна пояснити тим, що в ті часи не діяло правило 30 секунд. М'яч команда могла тримати стільки, скільки могла. Принагідно зазначимо, що середній зріст нашої команди був 180 см, а самий високий Отар Коркія, динамівець з Тбілісі, був по плече найвищому американцю.

Срібні нагороди здобули і наші веслярі. Змагання з академічного веслування влаштовували у затоці Мейлахті. В семи номерах програми взяли участь представники 33 країн. Найцікавіші заїзди сталися серед одиночок та вісімок. Закипала вода і під час змагань двійок, особливо тоді, коли в човен сідали два киянина — Георгій Жилін і Ігор Ємчук. У важкій суперечці вони пробилися до фіналу і, зрештою, на береги Дніпра привезли «срібло».

Легендарного Чукаріна ніхто не зустрічав

Змагання гімнастів відбувались у залі «Мессухале». Першими включилися до

боротьби чоловіки. Усі представники СРСР були новачками на такому великому спортивному святі, хоча деякі з них мали досить великий і важкий життєвий досвід. Із захопленням гімнасти поглядали на ті снаряди, на яких мали змагатись. Але згодом, після того, як доторкнулися до них, розгубленість змінилася протилежним почуттям — впевненістю. Вона прийшла одразу після виступу першого учасника — Віктора Чукаріна, випускника Львівського інституту фізичної культури і спорту.

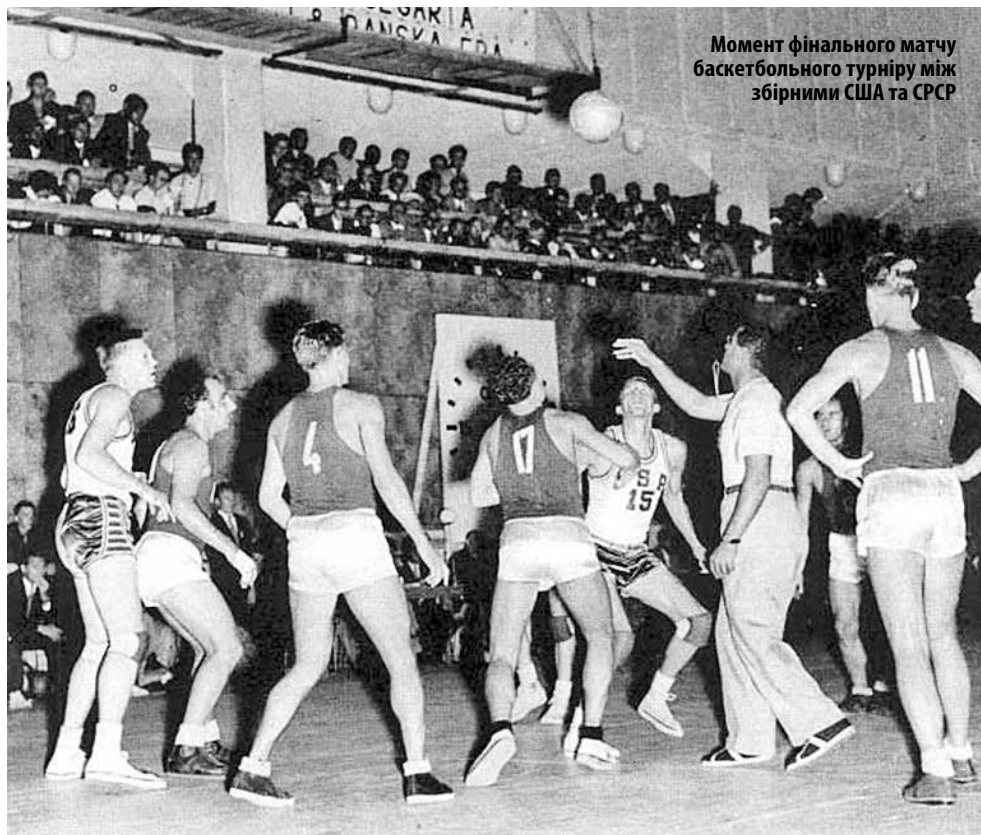
Він вирізнявся стабільністю, серйозним ставленням до праці й особливою відповідальністю. І досвідчені, і молоді гімнасти визнали Віктора за лідера, до нього тягнулися, на нього рівнялися. Він краще за тренера міг виправити помилку товариша, показати, як досягти кращого виконання.

Проте в Гельсінкі успіх залежав не тільки від майстерності, а й від зібраності, сили волі, повної самовіддачі. І наші хлопці в командному заліку боролися до кінця. Після опорних стрибків вони ділили шосте та сьоме місця. І тільки лідер, незмінно серйозний Віктор Чукарін отримав 9,45 бала. Віктор був зібраний, зовні спокійний. Але лише він один знав, чого вартий був той спокій. На перекладині Чукарін отримав 9,8 бала — найвищий результат за два перші дні змагань. І завдяки цьому радянська команда пере-

стю глядачів, і по праву стали найсильнішою командою Олімпіади! Радянські гімнасти набрали 574,4 бали, на 6,9 бала випередивши збірну Швейцарії, за яку виступали всі чемпіони світу 1950 року. Швейцарська газета «Газетт де Лозанн» написала з цього приводу: «Великою несподіванкою на змаганнях з гімнастики був успіх СРСР. Його блискуча і дружна команда була в хорошій формі та явно перевершувала наших співвітчизників».

Кращий в цій блискучій і дружній команді — Віктор Чукарін — став і абсолютним чемпіоном, і переможцем змагань на коні та в опорному стрибку. А ще здобув «срібло» на брусах і кільцях!

На той Чукаріну виповнився 31 рік. Багато спортсменів вже відходять у цьому віці з великого спорту. Але ці досягнення стають ще більш дивними, якщо врахувати всі негаразди, що випали на гімнаста раніше. Після закінчення в 1941 році технікуму фізичної культури він відразу пішов на фронт. Вже на початку війни артилерійська частина, в якій служив Віктор, опинилася в оточенні і він потрапив у полон. Майже чотири роки він провів у концтаборі. У 1945-му повернувся додому з підірваним здоров'ям, що не дозволяло і думати про серйозні заняття спортом. Проте роки наполегливої праці зробили свою справу. У 1949 році Чукарін уперше став чемпіоном СРСР.

Момент фінального матчу баскетбольного турніру між збірними США та СРСР

містилася на друге місце. Попереду були лише фіні — чемпіони попередніх Ігор.

Наступного дня в опорному стрибку Віктор знову кращий: за сумою двох спроб він набрав 19,2 бала. Випередити його не зміг ніхто. Стрибок Чукаріна був відточений до філігранності. Один із німецьких гімнастів сказав, що «геометричну точність польоту Чукаріна над снарядом можна повторити тільки за допомогою лінійки та циркуля».

Махи на коні краще за всіх виконав товариш Віктора по команді Грант Шагінян. Гімнаст з Єревана отримав найвищу оцінку — 9,9 бала. І надалі від снаряда до снаряда радянські гімнасти набирали ті бали, які були так необхідні для перемоги. Нарешті, командні змагання закінчено. Дебютанти, з першого виходу на поміст полонили своєю майстерні-

...3 Гельсінкі гімнаст повернувся вже Заслуженим майстром спорту. Проте якщо ви думаєте, що легендарного олімпіоніка зустрічали на батьківщині як героя, то глибоко помиляєтеся: на пероні у Москві було тільки кілька журналістів. І Чукарін разом з великою гімнасткою Ніною Бочаровою цілий день простояли на Київському вокзалі в черзі за квитками до Львова та Києва...

Уроженка Полтавщини Бочарова, до речі, везла додому дві золоті та одну срібну медалі, завойовані на окремих снарядах. А абсолютною чемпіонкою Олімпіади серед жінок стала інша представниця України, харків'янка Марія Гороховська. Її недаремно називали «королевою помосту». Проте мало хто знав, що ця «королева», вихована у євпаторійській середній школі, у роки Другої

світової війни в блокадному Ленінграді ледь не померла з голоду.

Приблизно така ж життєва доля була і одного з героїв змагань серед борців-класиків — спортсмена із Запоріжжя Яків Пункіна. Йому йшов 31 рік. З них майже чотири він провів в концтаборах і, повертаючись звідти додому, важив лише 24 кілограми.

Та в Гельсінкі у напівлегкій вазі Пункіну потребувалося лише півтори хвилини, щоби покласти на лопатки угорця Імре Пояка. У фіналі ж єгиптянин Рашид, який бачив цю зустріч, весь час, у повному розумінні цього слова, тікав від Пункіна. Переслідування тривало майже три хвилини. Та як тільки спортсмени зішлись, Яків міцно схопив Рашида за руку, провів прийом, і ноги єгиптянина злетіли над головами — блискуча перемога!

Добре, що хоч не розстріляли

Натомість, дуже сумною була доля радянських спортсменів, учасників футбольного турніру. Їх називали «Командою лейтенантів», бо в своїй основі за неї грали армійські футболісти Москви. Як потім оцінять офіційні експерти, їх на Олімпіаду взяли помилково: вони не мали досвіду виступів на міжнародній арені, а, головне, були погано підковані ідеологічно.

Грали за кубковою системою. У 1/16 суперниками радянської збірної була Болгарія. Зустріч проходила нервово та напружено. Проте голи Боброва і Трофимова зробили свою справу — 2:1. Та в 1/8 на команду СРСР очікували досвідчені югослави, призери кількох попередніх Олімпіад.

Цей матч для наших складався вкрай погано. У ворота, які захищав ленінградець Леонід Іванов, вже у першому таймі влетіло три голи, а за 15 хвилин до закінчення зустрічі рахунок був 1:5. Глядачі покидали трибуни, незадоволені беззубою грою радянських футболістів. Та раптом їх наче підмінили. В основному зусиллями Всеволода Боброва, до якого нарешті почали надходити м'ячі, рахунок почав змінюватись, і на останній хвилині він встановив рівновагу — 5:5. Історія олімпійського футболу такого ще не знала.

Перегравання призначили на наступний день. Та перед цією грою у розташування збірної прибув посол СРСР у Фінляндії, який вручив тренеру Борису Аркадьєву телеграму від Йосифа Сталіна зі словами переконання в успіху. Її зачитали на загальних зборах.

Але гра знову не пішла. Забивши перший гол, радянські футболісти заспокоїлися, наче забули про телеграму Сталіна. І у відповідь отримали три м'ячі.

Одразу після Олімпіади Комітет по фізичній культурі та спорту звільнив з роботи тренера збірної Аркадьєва, а команду ЦБЧА (Центральний Будинок Червоної Армії) розформували. Гравці були розпорошені по інших командах, деяких позбавили звання Заслужених майстрів спорту. Її місце в чемпіонаті країни зайняла команда ВПС (Військово-повітряних сил), якою опікувався генерал-полковник Василь Сталін, син Йосипа Вісаріоновича.

Анатолій ВОЛОШИН

ОЧИМА ОЧЕВИДЦЯ

Футбольный синдром Гималаев

Одно из самых стабильных человеческих качеств — любопытство. Не ошибаются, когда говорят: «Здоровая любознательность, подкрепленная образованностью — и есть стимул прогресса мирового сообщества». В данном повествовании, которое мы будем публиковать в нескольких номерах подряд, известный спортивный журналист Валентин Щербачев пытается подкрепить это определение конкретным примером из собственной практики...

(Продолжение. Начало — в «СЭ» №2-3)

Что такое Сагарматха и «донка»

Одна из тех экспедиций, которые идут у меня в зачет «Футбольного синдрома», состояла из 10 киевлян (четверо женщин и шесть мужчин) — людей разных профессий и разных по возрасту, но единых в своем душевном отклике на зов этих ни с чем несравнимых гор. Некоторые уже были в Гималаях вместе со мной, и им хотелось поскорее выбраться из Катманду чтобы выйти на маршрут — окунуться в необычайно-насыщенный впечатлениями мир гималайских приключений. Поэтому, не задерживаясь, летим в высокогорный поселок Лукла, известный горовосходителям всего мира как начало пути к Эвересту. Полет на 16-местном самолете занимает около 40 минут (около — значит зависимость от погодных условий). В широком распадке среди мощных вершин наш маленький лайнер делает поворот на 90 градусов и приземляется на короткий асфальтово-бетонный отрезок, гордо именуемый взлетно-посадочной полосой. Поскольку от места касания до нужной точки остановки эти 150 метров идут не прямо, а под углом вверх (при взлете самолет просто разгоняется и падает — ложится в двух с половиной километровую пропасть, что упрощает сам процесс), то остановка проходит прямо перед небольшим зданием красного кирпича. Самолет разгружается — получаем свой багаж — и, сразу же загрузившись, улетает: к 11 часам утра погода уже не даст возможности летать.

Тут же в аэропорту нанимаю носильщиков из местной народности — шерпа. Они выносливы и неприхотливы. Распределяю груз (мои должны идти налегке — не более 6 килограмм у каждого), шерпы берут по 20-25 килограмм, и наш отряд из теперь уже 15 человек выходит из Луклы. Таким образом, стартуем уже с высоты 2700 метров, но в этот день ночевать будем на такой же высоте через 20 километров от Луклы. Здесь мы приобретем пермиты (пропуска-паспорта) на прохождение национальным парком Сагарматха (так, кстати, называют Эверест на местном наречии). Движемся медленно. Новичкам, да и тем, кто здесь не впервые, следует адаптироваться к нагрузкам на высоте. Поэтому несколько раз останавливаемся, пьем чай, отдыхаем и вновь подъем-спуск-подъем. Через 9 часов пути располагаемся в знакомой мне лоджии. Хозяйка готовит ужин, народ (кто еще в силах) разбредается по поселку — все здесь живописно: мощно ревет горная река, шумят под ветром гигантские деревья, в традиционно-про-

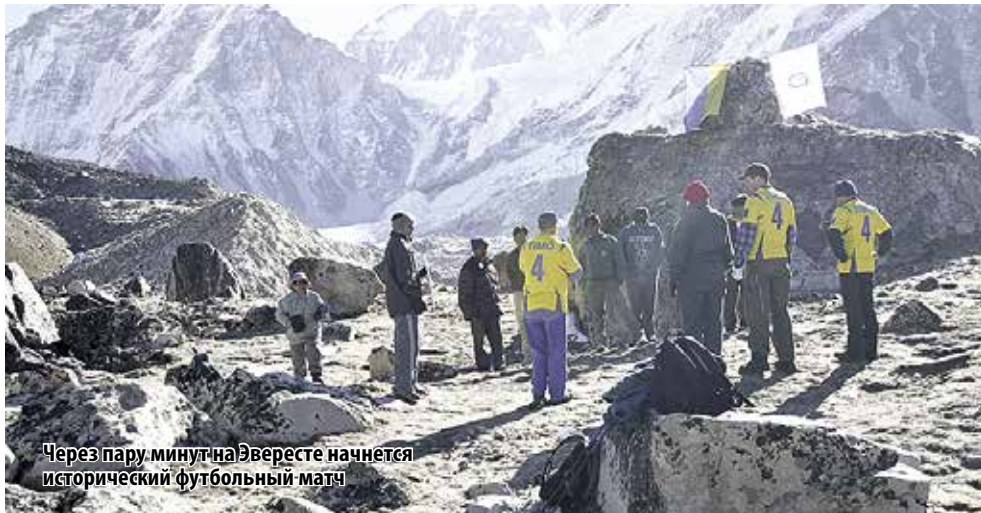
стенных непальских хижинах дым валит из всех щелей в крышах (топят по-черному). После ужина — сон. Утром подъем в 5.00. В 6.00 выходим на тропу. Впереди более крутой затяжной подъем к столице народности шерпа — городку Намче-Базар. Вокруг красотища неописуемая, и созерцание красот помогает новичкам забывать о трудностях подъема.

Чуть задерживаемся перед висющим мостом, что над бурлящим ниже на сотню метров потоком, пропускаем караван «донок» — выносливых горных лошаков навьюченных продуктами (рис, мука, сахар, кетчуп, клетки с живыми курами). Лучше их пропустить, чтобы не стать «помятым», а то и улетевшим в пропасть. Проходим мост — я снимаю этот впечатляющий переход — и начинаем пыхтеть на крутом подъеме. Так пыхтим часа полтора. И, наконец, прямой участок тропы выводит нас из горного леса к очередному подъему. Но это уже подъем на улицы Намче-Базара!

Столица Шерпа

Я помню этот городок еще не столь многолюдным, как ныне. Буквально за 5 лет (когда пусть и не лучший король распустил парламент, и страну уже не разрывали на 450 вотчин) здесь вдвое больше построили домов-лоджий, появились вполне европейские кафе-кондитерские (бэйкэри), богаче стали местные лавочки и магазины. Правда, сегодня, когда короля «упразднили» и парламент вновь активно работает (в основном, как и у нас — «каждый для себя»), а в нем превалируют маоисты и непонятные коммунисты, все затормозилось. Но что успели создать — то работает. Ночевку здесь я не планировал, однако отдохнуть надо. Посидеть на террасе местного кафе, поесть, выпить чаю или кофе (любители кофе обязательно выпивают чашечку ароматного напитка — здесь у него особый вкус: все-таки вода ледниковая!). А кто не поленился совершить лишней раз короткий подъем метров на 200 — осмотрит музей Эвереста. Это уникальная экспозиция, в которой можно найти ответы на многие непонятные тем, кто «...здесь не бывал!», вопросы.

Через пару часов пребывания в столице народности шерпа, наши шерпы-носильщики уходят вперед по маршруту, а я собираю группу и веду ее к следующему пункту, где и остановимся на ночевку. Ходу еще около двух часов, и мы останавливаемся в красивейшем урочище: лоджия расположена на большом карнизе под сенью цветущих деревьев. Когда ужинаешь — видишь великолепную панораму предзакатных Гималаев (это

Через пару минут на Эвересте начнется исторический футбольный матч

уже высота, которую Рерих наблюдал издали, не поднимаясь за четыре тысячи метров). Тача, наша хозяйка (мы с ней давно знакомы), наконец-то показывает свою святыню — буддийскую молельню, соседствующую с ее жилой комнатой. Я высоко оценил это доверие: значит, меня считают своим, а не туристом-временщиком. Однако мне пора проследить, чтобы все комфортно устроились на ночь. Ведь не всем хорошо спится высоко в горах. Пытаюсь положительно настроить на сон — пусть и короткий, но крепкий. А после шести утра мы вновь на тропе.

Олимпийские игры на 5-ти километровой высоте

Если на высотах до 4-х километров нас радовал сочными красками гималайский лес, мы встречали много экзотических животных и птиц, то на высотах 5 тысяч метров и выше — воистину лунный пейзаж. Проходим длиннее (8 километров) ущелье и карабкаемся на крутой перевал. За ним последний пункт на тропе, в котором еще можно переночевать. После ночевки — на ледник Кхумбу, ледовое «кашнэ» Эвереста. Именно там над глубоким расколом (он еще и очень широкий — метров 250) утром шестого дня подъема нахожу что-то отдаленно напоминающее ровную площадку, покрытую (поверх матерого льда) мелкими камнями. К этому моменту в боевой форме среди нас осталось лишь семеро. Одному не дался перевал, и он остался ждать нашего возвращения в селении, ниже на тысячу метров (день пути). Второй дошел до последнего ночлега, но это стоило ему полной потери сил (за день до этого не внял моим просьбам остаться с первым), и пришлось оставить с ним мою постоянную помощницу, имеющую богатый опыт экспедиций и навыки оказания медицинской помощи — мою жену Ирину.

Итак, нас семеро и пятеро шерпов поднимаемся к месту проведения малых Олимпийских игр, в программе которых главенствует футбол. Вот и «арена состязаний». Высота под 6 тысяч, вершина Эвереста кажется совсем близко, хотя до нее еще около трех километров. Лезу на огромный осколок скалы и закрепляю там национальный флаг и спортивную

атрибутику — футбольный и олимпийский стяги. Команды Украины и Непала строем выходят в центр площадки и приветствуют друг друга...

Поскольку на такой высоте кислорода меньше процентов на 50, то бегать здесь нельзя. В футбол играем «пешком», лишь иногда позволяя себе минимальное ускорение. Украинская команда двигается как в замедленных телеповторах, а шерпы, рожденные в высоких горах, позволяют себе «шустрить». И первыми забивают. Мы «рвем на себе тельняшки», и тем же темпом, но действуя более точно и целенаправленно, сравниваем — 1:1. А уже на последней минуте второго тайма (играли два тайма по 10 минут) мне удается ударом почти от своих ворот поразить ворота уставших не менее нас соперников — 2:1. После отдыха (такой футбол отбирает немало сил) перешли к двум легкоатлетическим номерам программы: прыжкам в длину с места и толканию ядра (камня весом с ядро). Поскольку еще никто и никогда не соревновался на такой высоте, назову результаты победителей в индивидуальном зачете. Прыжки в длину с места: у женщин с результатом 1 метр 72 сантиметра победила Алла Мошкова, а в соревнованиях мужчин мне удалось прыгнуть дальше всех — 2 метра 46 сантиметров. Толкание ядра выиграл Игорь Хижняк — 6 метров 17 сантиметров. При этом учтем условия высокогорья и нелетную экипировку участников.

Временной цейтнот также следует учесть — мы спешили, беспокоясь о состоянии нашего товарища: хотя и не испытывал он утром ничего кроме слабости, хоть и оставили его под присмотром, а беспокойство было. И потому сразу после стартов — быстрый спуск к месту ночлега, откуда буквально на руках мы уносим вниз ослабленного друга. Единственно-действенное средство скорого восстановления сил после приступов горной болезни — скорый спуск (сброс высоты). И уже в тот же день Олег почувствовал в себе силы двигаться самостоятельно. А мы вновь с удивлением и радостью были способны воспринимать окружающую нас «неземную красоту» Гималаев...

(Продолжение — в следующем номере «СВ»)